ـــــ سطه‌ده (ماسیس) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել Առ. Խմբագրութիւն ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՅ

Կ. ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Նորատունկեան խան
Direction du Journal "MASSIS„
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ

10 ՓԱՐԱ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ 10 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	Տարեկան գին, ոսկ.	......	75
»	Վեցամսեայ	» »	40
Գաւառներու	Տարեկան	» »	100
»	Վեցամսեայ	» »	50
»	Եռամսեայ	» »	25
Օտար երկիր	Տարեկան	Ֆրանք	25
Ռուսիոյ	»	Ռուբլի	10

Դրամի փոխարէն [illegible] փոստ կընդունինք 115 ղրուշի տեղ 100 ղրուշի հաշւով։

ՄԱՍԻՍ ՕՐՈՒԱՆ ԹԵՐԹ 10 ՓԱՐԱ

Նոյեմբեր 16ին, Մասիս տարեշրջան մը բոլորած ըլլալով, պարտաւոր կզգանք զմեզ մեր շնորհակալութիւնը յայտնել մեր ընթերցողաց իրենց ներողամիտ քաջալերութեան համար, հայ լրագրաց նահապետին նկատմամբ որոյ մի քանի պակասութիւնները, զորս անկեղծութեամբ կը խոստովանինք, անշուշտ կարդարանան երբ նկատի առնուին այն արտասովոր ու աննպաստ նիւթական ու բարոյական ինչ ինչ պայմանները որոց մէջ Մասիսի անցեալ տարեշրջանը անակնկալ կերպիւ սկսաւ, եւ պիտի մոռցուին սպահովաբար երբ ծանուցանենք անմիջապէս թէ ներկայ տարեշրջանին համար հիմնական կարգադրութիւններ եղած են որպէս զի Մասիս ա՛լ աւելի արժանանայ հանրային համակրութեան ու քաջալերութեան, և օգտակար հանդիսանայ իր տեղային և գաւառաբնակ ընթերցողաց։

Այսպէս, որպէս զի կարելի լինի օրուան պաշտօնական և այլ կարգի ներքին, քաղաքական և ազգային լուրերը, ինչպէս նաեւ օրուան հեռագիրները նոյն օրն իսկ տալ մեր ընթերցողաց, որոշած ենք, յառաջիկայ երկուշաբթիէ սկսեալ, փոխանակ առաւօտուն խիստ կանուխէն հրապարակ հանելու քիչ մը աւելի ուշ, սակայն թարմ ու հարուստ պարունակութեամբ հրատարակել օրաթերթը։ Խել մը տպագրական սխալներ որ գիշերային աշխատութեան յաւակից անպատեհութեանց հետեւանքն են, մեր նոր կարգադրութեամբ իրաց բնական ընթացքով պիտի անհետանան և առաջին անգամ ըլլալով այսքան ճոխ պարունակութեամբ և դիւրամատչելի գինով, օրուան ամենաթարմ լուրերը պարունակող օրաթերթ մը պիտի հրատարակուի մեր մէջ։

Յառաջիկայ երկուշաբթի օր, Մասիս, միեւնոյն գինով այսինքն ՏԱՍԸ փարայի փոխարէն լոյս պիտի տեսնէ, զարդարուն ճաքոնական թուղթի վրայ իբր յաւելուած ծանօթ գրչէ մը ելած գեղեցիկ նորավէպ մը պարունակելով իր ծոցին մէջ։ Այս առթիւ կը խնդրենք մեր բաժանորդներէ և ընթերցողներէ որ հաճին պահանջել ցրուիչներէ ու վաճառողներէ այդ յաւելուածը որ ձրիաբար պիտի տրուի իրենց։

ՍԽԱԼ ՀԱՍԿՑՈՒԱԾ

Վերջապէս չկրցինք հասկցնել թէ քննադատութիւնը իրաւունք չտար քննադատուողին ցաւելով գործէ քաշուիլ։ Ասի լոկ պատրուակ մ'է միայն, աւելցուած բոլոր այն պատրուակներուն վրայ՝ որոնք սիրական զէնքերն են այս կամ այն անձին, գործէ խոյս տալու համար։ Պաշտօնը ըմբռնելու անկարողութենէն առաջ կուգայ ա՛յն վհատութիւնը, զոր գործի տէր մարդիկ կունենան, երբ կը տեսնեն որ ուրիշները իրենց գործը կը քննադատեն։ Բայց ուղիղ սկզբունքներու տէր եւ հաստատ համոզումներու վրայ կրթնող անձերը իրենց գործին կը նային միայն. յուշիկ յուշիկ, ռամիկը կըսէ, քթիկ քթիկ, առաջ կը տանին իրենց յանձնուած աշխատութիւնը, ճշմարտապէս խորհելով թէ ապագան և նպատակը միայն պիտի կրնան արդարացնել իրենց ներկայ ջանքերը։

Այս խորհրդածութիւններուն առիթ տուաւ Սկիւտարի Ազգատախնամին խնդիրը։ Մեկը յանդգնեցաւ զեղծումներ հրապարակել այդ մարմնին համար. փոթորիկը փրթաւ, բոլ-բոլաններու շարք մը սկսաւ երեւիլ լրագրական ասպարէզին վրայ. մարդ կը զզուէր հասարակաց բարիքին համար ենել բան մը պրպտել, անհամ խրախճանք մը տեղի կ'ունենայ. խնդիրը իր բուն նպատակէն կը շեղի և կը դառնայ կուսակցական կռիւ մը, որուն շարունակութենէն վերջապէս կը նեղուին ու կը վնասուին տղաքները, որոնց աղէկութեան համար սակայն կը քրքրէինք գործը։ Գործակատարին զեղծումները ենթադրենք թէ մեծ բան մը չըլլան. բայց զեղծումները չափին համեմատ չէ որ չարիք կը կոչուին. զեղծումին մեծը պզտիկը չըլլար, զեղծումը զեղծում է, ինչպէս տասը փարային խարդախութիւնը խարդախութիւն է։ Արդ, գործակատարին զեղծումը հրապարակ ենելուն պէս, մատակարարին պարտքն է՝ փոխանակ քէն ընելու՝ անմիջապէս քննութեան ձեռնարկել. մեղք չէ՞ ամօթ չէ, կրնայ ըլլալ որ հակառակ մատակարարին բոլոր ուշիմութեան գործակատարը տաք մախինին մէջէն չդադանակ կորզելու չափ ֆոֆոլ ձեռքեր ունենայ, ինք տեսած չըլլար, չարաճճի մը հեռուէն կը կրահէ գործը, կը պոռայ կը կանչէ և մատակարարին կամ Տնօրէն ժողովին ուշադրութեան կը յանձնէ խնդիրը։ Ասկէց ի՞նչ կելնէ, հոս ո՞ւր է մեղքը, ազգային օգուտն ալ աս չպահա՞նջեր։ Ասոր մէջ քէն ընելու ի՞նչ կայ. Բայց ճշմարտութիւնը սա՛ է թէ մեր բարքերը տակաւին ազնուացած չեն. զեղծում հրապարակողը ինչպէս նաեւ այդ պարագայէն ցաւցողները հաւասարապէս գնդասեղի հարուածներուկը կարօտին, մանաւանդ վերջինները։ Այս դիտողութիւնները միեւնոյն ճշդութեամբ կրնանք յարմարցնել ամէն Ազգատախնամ մարմիններու համար։ Հասարակաց բարիք ընելու համար կազմակերպուած ընկերութիւնները կը կարծէք թէ միայն մե՞ր մէջ կը գտնուին. կը կարծէք թէ ուրիշ տեղեր նոյն նպատակով կազմուած մարմինները հասարակաց կամ պետական քոնթրոլին տակ չե՞ն իյնար։ Անձնուիրաբար ծառայելը իրաւունք չտար ծառայողներուն՝ որպէս զի մտածեն թէ իրենց ձրի աշխատութիւնը հասարակաց քննադատութենէն վեր պէտք է պահէ զիրենք։ Հրապարակաւ ամէն շնորհակալութեան արժանի համարուողները պէտք է պատրաստ ըլլան նաեւ խրատ ընդունելու, հաշիւ տալու, զեղծումները ուղղելու։ Անքննադատելի համարուելու յաւակնութիւնը մեր բարքերուն անազնիւ կողմը ցոյց կուտայ։ Ի՞նչ հարկ վրդովիլու, քանի որ խիղճը հանդարտ է. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը, զոր օրինակ, ինչու այսքան սրտնեղեր հրատարակութիւններու համար մինչեւ հրաժարական տալո՞ւ աստիճան։ Ի՞նչ մտքով ալ որ ըլլան քննադատութիւնները, եթէ իրական հիմի մը վրայ չհաստատուին, ուշ կանուխ կը փլչին անոնք։ Չէ՞ք յիշեր Գում-Գաբուի Ազգատախնամին պարագան. բժիշկի մը խնդրին համար ի՞նչ բաներ անցան դարձան լրագիրներուն մէջ, ի՞նչ հաշիւներ մաքրուեցան, բայց ապրի՛ն այդ Ազգատախնամին անդամները, տոկացին մինչեւ վերջը, չվհատեցան, և այսօր ամէն ժամանակէ աւելի շատցաւ իրենց թիւը։ Հիմա ի՞նչ կը նշանակէ որ Սկիւտարի Ազգատախնամին Տնօրէն ժողովին անդամները կը հրաժարին, ի՞նչ կը նշանակէ որ Գուզկունճուքի թաղականը խնդիր կը յարուցանէ այդ ժողովին կազմութեան դէմ, ի՞նչ կը նշանակէ որ գործակատարին զեղծումները գիտցող անձերը հիմա ելեր բերաննին կը սրբեն, «մենք ատանկ բան չըսինք» ըսելով, մինչդեռ ըսին, և մինչդեռ այդ գործակատարին զեղծումները քիչ շատ կը խոստովանին ամէնքը։

Ուրեմն օգուտ չունին հրապարակագրին յորդորները, ուրեմն ի զուր կը բացագանչենք Ազգատախնամներուն, Թաղ. Խորհուրդներուն կամ այցելու Տեսուչներուն գործը դիւրացնելու համար։ Ուրեմն մեր բարքերուն չինութեան նպաստող պարագաները անողորմաբար կանտեսենք և կը շարունակենք երթալ մեր գիտցածը, տխուր միակերպութիւն մը դնելով մեր խորհելու և գործելու եղանակին մէջ։ Կը կարծենք թէ կուսակցական հաշիւները միշտ աւելի ծանր կը կշռեն մեր հասարակաց բարքերուն մէջ. կողմնակցութեան խոշորացոյցէն կը դիտենք իրերն ու մարդերը, և այս բարքերուն հետեւանքը ներկայ վիճակէն տարբեր բան մը չկրնար առաջ բերել։ Սխալ հասկցուած է քննադատութիւնը մեր մէջ, և անոնք որ անշահախնդիր և լոկ բարիքի համար աշխատողներու համբաւը թողած են, անարժանաբար կը սրտմտին, կը դժգմին, եթէ մօտէն կամ հեռուէն քննադատուելու վտանգը տեսնեն։ Զոր օր. մեր կրթական այցելու Տեսուչները կը մոռնան իրենց բոլոր պաղարինութիւնը, երբ իրենց գործը քննադատուած տեսնեն այս կամ այն տեսակէտով. Հրապարակագիրները զիրար հարուածելու կամ խածթելու կը նային միայն. պէտք է այս դիտողութիւնները աւելցնենք Ազգատախնամներու խնդրին վրայ, եթէ կը փափաքինք արդար ըլլալ։ Դպրոցին չէնքը, լոյսը, վարագոյրը քննադատողներ կան, որոնք կը յաւակնին թէ իրենք պէտք է անքննադատելի մնան։ Ազնիւ բարքի օրինակներ չեն ասոնք։

Եթէ կուզենք որ մեր կոխած գետինը հաստատուն ըլլայ և գայթող քայլեր յղփած հողի մը վրայէն մեր նպատակէն շա՛տ հեռի չտանին մեզ, պէտք է մեր ընթացքը յարմարցնենք մեր խօսքերուն, և ինչ որ կը գրենք, անոր համապատասխան շարժումներ ունենանք։ Նմանապէս բոլոր Ազգատախնամ մարմինները, Թաղ. Խորհուրդները, Հոգաբարձութիւնները, Տեսուչները, պէտք չէ արդար դիտողութիւններուն՝ առջեւ գոցեն իրենց ականջները։ Սխալ հասկցուած դրութիւն մ'է այս։

ԻԶՄԻՐԻ ԿԵԱՆՔԷՍ

ՆՈՐՍԷՍԵԱՆ ՄԱՆԿԱՆՈՑԻՆ ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

[ՎԱՀԻՆ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ]

Հասարակ ձեւ մը գործածած չըլլալու համար, պիտի չըսեմ թէ երկար տեւեց լռութիւնս։ Մենավայր մը, արտաքին աշխարհ մը, քիչ մը ատեն միայն կրնան պահել իրենց գոյներու թարմութիւնը, ու շատ չանցած ձանձրոյթը իր միօրինակ երանգով կը կծկուի, կը կասչի հոգիիդ վրայ ու մեքենական կեանքը կը սկսի իր անծամածուռ և ահռելի ընթացքովը. անգիտակ նիւթի մը կը փոխուիս, միշտ նոյն լուսնին, արեւին, ամբոխին ու նոյն երազներուն հետ։ Գերադրապէս նուրբ ու հիւանդ զգայնութիւններ շատ կը յոգնին այս միօրինակ երեւոյթներէն ու նոյն իսկ ծովը այդ յաւիտենական փոփոխումներու հանելուկը, չի կրնար տալ հոգիիդ ցունցը վաղեմի ու մեռած օրերու...։

Մշտապէս տառապողներու մէկ ընկերը, կեանքով նման իրենց, ու տրտում մականունով, զոր ծնողքս թողին ինծի ժառանգ, ան ալ նման իրենց անունին, անտես չէի կրնար անցնիլ այն 19 մանուկներու գալուստէն, որոնք բաղդին անակընկալը մեզի կը բերէր։

Տարիքնին վեցէն տասներկուքի մէջ կը խաղայ, գունատ ու ճմլուած հոգիներ, պլլուած իրենց պապենական բամպակէ Ֆօլ-Բօյին մէջ, ոմանց ոտքը եէմենի ու ոմանք բոպիկ, ամէնքն ալ թրջուած անձրեւէն ու հրեշտակներու պէս դողահար, այնպէս գտանք զիրենք։

Մայիսները, ո՛հ, սիրամիս Մայիսները իրենց մանկական աղուոր և անուշ ժպիտը թողեր են շատոնց։ Վերջին Մայիսին կազմեր էինք ընկերակցութիւն մը ազքատ մանուկներ պատսպարելու համար։ Մայիսէն մինչեւ փոթորիկներու ու լացող անձրեւներու հոկտեմբերը շատ ժամեր ունեցեր էինք սպասումի, եկող շոգենաւներուն նայելով տրտմագին, որ մեզի չէին բերեր մեր հիւրերը։ Եկան վերջապէս ու արդէն մեր վարձած փառաւոր շէնքին մէջ հանգիստ առին, ուռած ու փոթորկալից ծովուն կեանքէն հինգ օրերը տարուբերելէ վերջը։ Զատկին՝ մասնաւոր յատարարութեամբ մը դիմած էինք Իզմիրցիներուն, և անհունապէս քաջալերուած, այլեւս բանի տեղ չի դրինք պատահական խոչընդոտները։ Ու մանաւանդ քիչ էին անոնք որ թէև տարբեր սրտով, բայց միացան մեզի և ամէն խրախոյս [illegible] ըրին։ Ու վերջապէս կիրակի օր, եկեղեցիէն վերջ, առաջին անգամ լսելէ և յափշտակուելէ ետք Լեւոնիկին քաղաքայնէն որ գեղարուեստի բարձր դրոշմը ունի, գացինք Մանկանոց, բացման հանդէսը կատարելու։

Անձրեւի տեղատարափ մը արգիլած էր շատերը ներկայ ըլլալու, բայց հոն էին Իզմիրի բարոյական կեանքին ներկայացուցիչները, Ս. Առաջնորդ Հայրը, բողոքական ազգայիններուն հովիւները և Արեւելեան Մամուլի խմբագրապետ ու գրականութեան նահապետը Մամուրեան։

Ընկերովի էինք, դուրսէն շատ մարդ չկար։ Հոգատար ընկերութեան մանկուհիներն ալ եկան, սեւեր հագած, մանկային տխուր և աղուոր երգերով։

Տեղեկագիրը կարդաց Գործադիր Ժողովի ատենադպիրը՝ Որբերեան։ Քանի մը կտորներ անկէ.

«Այսօր տրտմագին երջանկութիւնը ունինք նուիրելու ձեզի երկար ատենէ ի վեր սպասուած Մանկանոցը, իր 19 զաւակներով։ Դեռատի են անոնք, սիրուելու կարօտ։ Մեր նպատակն է զանոնք բարի և պատուաւոր քաղաքացիներ պատրաստել։ Իրենց միտքը չխճողենք խորթ և անտեղի ...ութիւններով։ Իրենց տրամադրութիւնները քննելով մէյմէկ արհեստի պիտի տանք, անշուշտ գրել-կարդալ սորվելէ վերջը։

Գոհ ենք որ մեր սպասածէն աւելի քաջալերութիւն գտանք։ Արդէն տարբեր բան չէինք յուսար։ Գուցէ առարկեն ոմանք թէ ալ չափը լեցուեցաւ։ Իզմիրցին անդադար նուիրեց, տուաւ ու տակաւին չէ դադրում։ Մի կարծէք թէ դժգոհութեան այդպիսի մրմունջ մը հասած ըլլայ մեզի։ Ոչ՝, կը գուշակենք միայն, պատասխանելու համար, լսած էք անշուշտ լուներու կաճառին պատմութիւնը։ Մեր Մանկանոցը ջրալի գաւաթին վրայ դրուած թեթեւ և անուշաբոյր վարդի թերթիկը պիտի ըլլայ։

Ուրախ ենք որ չզգացին անոնք փրփրոտ ու լրձնոտ շրթունքներով դիւրահաձերու քով հաստատուած մանկանոց մը։ Հոն նոյն հոգին այս զաւակները տխուր պիտի ըլլային, ու զատուէին, բաժնուէին գուցէ հեռաւոր տեղեր, ալ չմիանալու համար յաւիտեան։

Այս բոլոր բառերէն ու բացատրութիւններէն աւելի պերճախօս սակայն, այն արցունքի հատիկն է որ կը շողայ սա անտխական անմեղուկ նայուածքին մէջ, այս դալկահար ճակատներն են, զուրկ մայրական սիրակարօտ համբոյրէն և սա սրտերը դողդղացող մտերմութեան ու սիրոյ շունչին կարօտ....»

Ցաչորդեց Մամուրեան, ու 15 րոպէի չափ, յուզումէն հատկտացող ձայնով մը խօսեցաւ ջինջ ու խոհուն բառերով։ Բացատրելէ վերջ գործին բովանդակ սրբութիւնը, քաջալերեց զմեզ. ո՜հ, բաւ էր որ խօսողը Մամուրեանն էր։ Իր սուր արծուի թափանցիկ նայուածքը դարձուց հորիզոններէն անդին և շատով ունկնդիրներուն անհուն ծալքերուն մէջ լրացուց իր վերջին բառը. «Աշխատեցէք անվհատ։»

Ս. Առաջնորդ Հայրը մտախոհ էր այն օր և ներկաներու սրտին վերջին բուռն սարսուռը ինք տուաւ, երբ խօսքը մանուկներուն ուղղեց։

* * *

Իրիկունը մտախոհ վերադարձայ Գորտելիօ, իմ տունը։ Փայլակի պէս ամբողջ օրուան յիշատակները կանցնէին մտքէս։ Կորդէլիս տակ՝ վայրկեանէ վայրկեան այրող պաքի մը խրիկը կզգայի։ Այն գիշեր անքուն անցուցի։

Երկրորդ անգամն էր որ հայրիկիդ արցունքը կը տեսնէի, Վահէ...։ Առաջինը Պուճա՛, դիակիդ վրայ անկենդան, տղի՛ս, ընկեր։

Իզմիրէն՝ ցրուիկ յոգնութիւններէն վերջ հոս կը քաշուիմ, մինակուկ մտածելու համար։ Յոգնած քայլերս ալ չեն դիմեր վերջալոյսէն ետք բարձր Եւկալիպդոսի ծառին տակ, հոն հանգիստ առնելու։ Դուն հոն չկա՛ս...։ Մեկնումիդ վերջ, ալ անվերադարձ, զիս վաղուց չարչարող խոհերը աւելի բարդուեցան։

Գրիչս չկրցայ շարժել իր մահին վրայ գրելու։ Չէի հաւտար մեկնած ըլլալուն։ Կը կարծէի պիտի տեսնել ամէն օր իր դալկահար և մշտածիծաղ դէմքով։ Ու ծովուն մօտ, որ կը փրփրի գիշերի ծոցին, սա միամիտ ու անզգայ ծովուն, կանցնի՛ս կարծես՝ դո՛ւն, մանուկ փիլիսոփայի հեզանոտ ժպիտովդ, Վահէ՛։ Էհ, կանցնի այս օրն ալ, կանցնին ամէնքն ալ, սրտիս մէջ պիտի մնան սակայն անցած ձմեռին գիշերները, ու պիտի չարչարեն զիս, դառն յիշատակներու հետ՝ արցունքը, իր հայրական աչքին, ու նայուածքը անուշիկ մանուկներուն...։

Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ

Իզմիր

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Բարեւ ընթերցող,

Այս բարեւը ի՞նչ կը նշանակէ, այնպէս չէ՞։ — Բացատրեմ։ — Ահա առաջին անգամ ըլլալով, գրչիս արդիւնքը լոյս կը տեսնէ, մոլորակ մ'ալ ես կուգամ յաւելուլ դարավերջիկ հայ հրապարակագրութեան համաստեղութեան վրայ։ — Ո՛ Պարոնեան եթէ ողջ ըլլայիր այս զուգադիպութենէն օգուտ քաղելով ի՞նչեր չպիտի բերէիր գլխուս. — բայց ի՞նչ կըսէի. — հա — բարեւս պիտի բացատրէի. — եթէ Նորածին մոլորակը տիեզերքը շողշողենց ո՛ և է կերպիւ ես քաղաքավարութեան տարրական պայմանները չգիտցող մը չեմ և իբր նոր ներկայացող բարեւ մը տալ պատշաճ կը դատեմ։ — Նախ ներկայացուիլ և հայսա, բարեւ տալ պիտի ըսես, ընթերցող, բայց նախ դուն ըսէ տեսնեմ ո՞վ մեզ ներկայա

ցուց սա ծածկանունները որք ամեն օր լրագրաց մէջ կստորագրեն, և որ գոնէ, բարև մը իսկ չառուին։

* * *

Բայց այդ ասպարէզը բաց է, բա՛ց ընթերցողաց գլուխն ջու երեսը ինչու չմնել, ինչու չմարզել, այսպէս ընթերցող. չաբաթն անգամ մը ինծի իբր —patient— պիտի ծառայես. —այս գաղղիերէն բառն ալ որչա՛փ կը յարմարի քեզ, չէ՞ թէ համբերատար ես.— և ծառայութեանդ փոխարէն կը խոստանամ քեզ քիչ «վէրտիժէն» չինել և քիչ կտրտել երեսդ։

* * *

Կատակը մէկդի, բայց պէտք է խոստովանիլ թէ մեր chroniqueurներն ալ ի փառս մարդկան — à l'œil — կը գրեն և երբեմն իսկ կը վճարեն։— Բայց ընթերցողը, պէտք չէ՞ միթէ զայն խնայել, եւ՝ ըսել թէ անգլին Եւրոպացի տողին հինգ փրանգ առնող chroniqueur ներկան, և գիտէ՞ք ինչ կը գրեն սարզ չաղակրատութիւն մը, խօսակցութիւն մը, որ գոցեմ ոչ նպատակ ունի և ոչ նիւթ և շատ բան կը պարունակէ կլլիչ, համոզիչ, և զբօսուցիչ, երբ սկսիս կարդալ լմնցնելդ չես զգար, և ինչ արհեստ մէկ նիւթէն միւսն անցնելու առանց խօսակցութեան կապը խզելու կոտնու սեէն ճերմակին սատանայէն հրեշտակին երկնքէն յերկիր։

Ցաւի յինէն յաւակնութիւնն ախորժելի գրող ըլլալու բայց գոնէ ընթերցողներուն համբերութենէն օգուտ կը քաղեմ միայն։— Բայցայնչափ ալ ծանրացայ ընթերցողաց համբերատարութեան վրայ որ մի գուցէ զինքը համբերող մը աւելի գէշ բան մը ենթադրած ըլլալու կարծուի քաւ լիցի։

Է՜հ, ինչ ընենք մարդուս գլուխը եկածը կը քաշուի ժամանակ մը կըսէին։

Race de lunatique que nè fint jamais, poëteraուներու ժամանակն էր, որ մէկը իր սիրուհւոյն բացակայութիւնը կերգէր այնպիսի տաղերու մէջ որոց ընթերցումը նոյն ինքն այդ սիրուհին Չինաստան պիտի փախցնէին, որ մէկը լուսինը, վարդը սոխակը հիմա անոնց մօտան անցա՛ւ, և մօտան հրապարակագրութեանն է։

* * *

Անհամ, մօտա սակայն, որուն կարգը կրնանք դասել երկրաշարժը, ան ալ մօտա եղաւ կարծես և սա գիտուններն ալ վերջի բառն չկրցին արտասանել, մէկուն ըսածը միւսը չըներ. հոս զգացուած ատեն, միեւնոյն ժամանակ ի Հրօսլից, գրեթէ յԱւստրիա, տարօրինակ ցնցումներ եղած են. երեք օր չարունակ ընդ ամենը հարիւր յիսուն ցնցում։
մեզ ալ սարսե՞ց, ինչ որ կուզէք ըսէք քանի որ հակառակը ապացուցանող չկայ։

* * *

Բայց ասոնք տրտում ու տխուր բաներ են ու calmant մը կուզես ընթերցող ահա, գաղղիական խումբ մը մօտերու յաջող ներկայացումներ պիտի տայ ինչ որ երկար ատենէ ի վեր մեզ կը պակսէր։ Բայց այնչափ երկարեցի որ ալ այս անգամ այդ խումբին վրայ չպիտի կարենամ խօսիլ, միայն երկրաշարժ և թատրոն իրարու խառնուէ գալուն սա չափը պարտք կը համարիմ ըսել թէ իրաւ է որ Պոլսոյ թատրոնները քիչ մը passable չեն բայց տախտակաշէն ըլլալնուն երկրաշարժէ վախ չունին։

* * *

Զայս ասաց և ստորագրեմ, ընթերցող, փորձը երկար տեւեց այնպէս չէ՞։ Բայց ինչպէս ստորագրեմ effet ունենալու համար, հակառակ կողմէն այնչափ ստորագրեցին որ համը փախաւ. և իմ անունս հակառակն ալ շատ անախորժ է — Վոր Սոփ — տեսէք գաղղիացի միջակ compositeur մը ինչպէս ստորագրած է փոքր mélodieի մը տակ.

X..., plus fort que Motzart

Բայց սիրուն չէ՞... Պահ, ինչ միտքս յոգնեցնեմ քանի որ բան մը չգտայ, պարզապէս անունս կը դնեմ և կը լմննայ։

ԽՈՍՐՈՎ

ՏՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ
ԲԵՐԱ, ԹԱՔՍԻՄ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 10

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէն սկսեալ իր տան մէջ, և կը դարմանէ մասնաւոր խնամքներին հիւանդութիւնները, տղայոց տկարութիւնները, մորթի, միզային ճանապարհաց և ծննդային գործարանաց ախտերը։

Չորեքշաբթի օրերը աղքատ հիւանդներ կ'ընդունի ձրիաբար։

Բշ. Եշ. Շբ. օրերը ժամ 9էն կ'այցելէ նաեւ Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դէմ Հ. Էմիրզեան էֆ.ի դեղարանը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Նիկէրի աւազանին մէջ Անգլիոյ և Ֆրանսայի ունեցած ստացուածքներուն վէճը կարգադրելու մօտ չերևիր։ Բարիզի մէջ գումարուած անգլիացի և ֆրանսացի մասնագէտներուն բանաժողովը իր խորհրդածութիւնները կը շարունակէ համաձայնութեան մը հասնելու նպատակաւ, բայց իր աշխատութիւնները առաջ չեն քալեր, և իր խորհրդակցութեան միջոցին զինուորական գործողութիւնները ընդհակառակն գործունէութ դամբ առաջ կը մղուին Լակոսի և Տահոմէյի միջնաշխարհին մէջ երկու կողմանէ ալ։ Լոնտոնի մէջ այլ ևս իբրև գաղտնիք չնկատուիր սա՛ ենթադրութիւնը թէ Անգլիա արշաւախումբ մը կը պատրաստէ Նիկէրի բոլոր աջ եզերքները գրաւելու համար. բայց այս միջոցին Ֆրանսացիները՝ որ Անգլիացիներէն առաջ ճամբայ ելած են՝ միեւնոյն գաւառին մէջ կը պտտին և կը տեղաւորուին։ Արդէն հեռագիր մը իմացուց թէ ֆրանսական գունդ մը Բորկու-Նովէն մեկնելով Նիքքի հասած և միացած էր այս զօրքերուն, զոր Ֆրանսա առաջուց ղրկած էր այդ կողմերը։ Ֆրանսական օրագիրները այս առթիւ դիտել կուտան թէ հարաւէն Թրդ զուգահեռականով և արևելքէն ու հիւսիսէն Նիկէրի ընթացքով շրջապատուած գօտին գաղթային ձեռնարկութեանց համար բաց թողուած էր միջազգային դաշնագրութեանց շնորհիւ, և հետևաբար Ֆրանսա իրաւունք ունի իբրև օրինաւոր տէր համարուելու բոլոր այն գաւառներուն, զոր այսօր իրաւամբ գրաւած է։ Թան այս մասին այսպէս կը խօսի. «Ցարատևութեան, մարդու և ստակի զոհողութեանց շնորհիւ երկար ատենէ ի վեր անծանօթ անդորրութիւն մը հաստատեցինք հոն մեր պաշտպանութեան տակ, և որոնց շնորհիւ մրցումը կրցաւ վերածնիլ և թափ առնել. Նիկէրի ընկերութիւնը՝ որով անգլիական կառավարութիւնը պէտք է հասկնալ, ի զուր ամեն օր մամուլին մէջ վիճաբանութիւններ կը յարուցանէ, բուռն շարժումներ կընէ և ձայնը կուռեցնէ։ Բընաւ օգուտ չունի։ Մեր հերկած և ցանած հողին վրայ հնձելու իրաւունքը մեր ձեռքէն առնուիլ կուզուի։ Անգլիական մոլեռանդութիւնը զօրք կը ղրկէ։ Անոնք սիրով պիտի հիւրընկալուին մերիններէն, որոնք արդէն հոն կը գտնուին մինչև այն օրը՝ երբ բանակցութիւնները արդար չափերով որոշեն Անգլիոյ և Ֆրանսայի օրինաւոր բաժինները։» Թանի այս ոճը՝ որ կէս պաշտօնական է, կը ցուցնէ թէ Բարիզի մէջ որոշում տրուած է նոյն իսկ զէնքով վանելու ամեն բրիտանական արշաւախումբ, որ փորձէ մտնել ֆրանսական զօրքերու կողմէ գրաւուած գետնի մը վրայ։ Որովհետև Լոնտոնի մէջ ալ միևնոյն որոշումը տրուած է, կերևի թէ ուղղակի դէպ ի կռիւ պիտի յանգին բանակցութիւնները։ Ուստի ժամանակն է որ Բարիզի բանաժողովը միջամտէ հեռացնել բաղխումի մը հաւանականութիւնը երկու եւրոպական պետութեանց մէջ ափրիկէի հողին վրայ։

ԱՒՍՏՐԻԱ.—Խորհրդարանական տարեգրութեանց մէջ գրեթէ նմանը չտեսնուած գայթակղութիւններ իրարու յաջորդեցին Աւստրիոյ խորհրդարանին մէջ, ուր լուրջ վիճաբանութիւնները վերջապէս անկարելի դառնալով, Ֆրանսուա-Ժոզէֆի հրամանագիրը ցնոր տնօրինութիւն վճռեց փակել խորհրդարանը։ Հեռագիրները անտարբերութեամբ մեզի հասցուցին սոսկալի տեսարանները՝ որ գործուեցան հոն, մանաւանդ խորհրդարանին Նախագահ Մ. Աբրահամովիչի դէմ։ Անցեալ ուրբաթ օր երբ Նախագահը ժողովասրահը կը մտնէր, ընդդիմադիրները պոռացին. «Դուրս ելի՛ր, դուրս ելի՛ր։» Ամբողջ ձախակողմը ոտքի վրայ էր, հայհոյէչ կարծակէր, պատռած թղթի կտորներ կը նետէր Նախագահին երեսին ի վեր։ Ընկերվարական երեսփոխան Մ. Պերնէր ուզեց Նախագահին վրայ յարձակիլ, բայց բարապանները միջամտելով, այս վերջիններուն և երեսփոխանին միջեւ կռիւ մը մղուեցաւ։ Ուրիշ ռամկավար մը Մ. Րէսէլ՝ Նախարարներու Նստարանին վրայէն ցատկելով, Նախագահին գրասեղանին վրայ գտնուած թուղթերը պատռեց։ Ընկերվարականները օգնութեան փութացին Մ. Պերնէրի և գրաւեցին Նախագահական բեմը։ Կը պնդեն թէ բարապանները ծեծեցին Մ. Րէսէլը և հատուցում կը պահանջեն։ Նախագահը ստիպուեցաւ փախչիլ, մինչդեռ ժխորը կը շարունակէր ընկերվարականներուն և միւս երեսփոխաններուն միջեւ։ Մ. Պերնէր դուրս հանուեցաւ։ 70 ոստիկաններ ժողովասրահը մտան։ Ոստիկանութեան քոմիսէրը հրաւիրեց ընկերվարականները՝ որ նախագահական բեմը գրաւած են՝ դուրս ելլել, բայց այս վերջինները դիմադրելով՝ ոստիկանութիւնը բռնի դուրս հանեց զանոնք։ Այս բոլոր տեսարանները տեղի ունեցան Նստին բացումէն առաջ։ Հանդիսատեսները իրենց թաշկինակները կը շարժեն դէպ ի ձախակողմ, որ կը պատասխանէ իրենց։

Այս պարագաներուն մէջ, Պատէնի կոմսին նախարարութիւնը չէր կրնար կանգուն մնալ, ուստի հրաժարական տուաւ, զոր Ֆրանսուա-Ժոզէֆ ընդունեց, և յանձնարարեց նախորդ դահլիճին կրօնից նախարար Մ. Կօչի նոր դահլիճը կազմել։

ՀԱՊԷՇԱՍՏԱՆ.—Բէլ Մէլ Կազէթի բարիզեան թղթակիցը տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Հաբէշստանի գործերուն հմուտ Օրլէանի Հանրի իշխանին հետ որ յայտարարեց թէ Մենելիքի կողմէն Լէոնթիէֆի թողուած գետինները առատօրէն փղոսկր, ոսկի և խահուէ կը պարունակեն։ Այս հողերուն սահմանն է արեւելքէն Ճուպա և արեւմուտքէն Քոնկոյի պետութիւնը։ Բնակիչները գրեթէ անծանօթ են և միայն Մենելիքի կը հպատակին, վասն զի անորմէ կը վախնան։ Արշաւախումբը պիտի բաղկանայ 500 Հաբէշներէ և Կալլաներէ՝ որոնք Վինչէսթըր հրացաններով զինուած են։

ՍՊԱՆԻԱ.—Նախարարապետ Մ. Սակասթա խնամակալ թագուհւոյն հաղորդեց նախարարաց ժողովին տուած որոշումները Անթիլեան կղզեաց Սահմանադրութեան մանաւանդ մաքսային խնդրին վերաբերեալ։ Գաղթականութեանց նախարար Մ. Մորէ երկար բանակցութիւն մը ունեցաւ թագուհւոյն հետ. Կառավարութիւնը կը մերժէ հրատարակութեան տալ նոր Սահմանադրութեան հատուածները, սակայն օրագիր մը կըսէ թէ հոն բովանդակուած գլխաւոր գաղափարները հետևեալներն են. Քաղաքացիական իրաւանց սահմանը սպանիական օրինադրութեան ոգւոյն համեմատ. գործադիր իշխանութիւնը պիտի վարէ քաղաքային կամ զինուորական ընդհանուր կառավարիչ մը, զոր Մատրիտի կառավարութիւնը պիտի անուանէ, և որ Վէթոյի իրաւունք պիտի ունենայ օրէնսդրական իշխանութեան վրայ։ Ծերակոյտը պիտի բաղկանայ 35 անդամներէ, որոնց 17ը ցկեանս պիտի ընտրուին մայր հայրենիքին կողմէն և 18ը երկրորդ աստիճանի քուէարկութեամբ. Համալսարանը և Արքեպիսկոպոսութիւնը ընտրութեանց մասնակցելու իրաւունք պիտի ունենան. Ծերակոյտի անդամ ըլլալու համար պէտք է ժամանակ մը կղզին բնակիլ և 4000 տոլար եկամուտ ունենալ։ Խորհրդարանը պիտի բաղկանայ 70 անդամներէ, մէկ անդամ 25000 բնակիչ գլուխ. Կղզին կառավարութիւնը պիտի բաղկանայ չորս նախարարներէ՝ զոր պիտի ընտրէ ընդհանուր կառավարիչը, ելմտական, հանրօգուտ շինութեանց, ներքին և դատական գործոց համար։ Քուպայի խորհրդարանը և ծերակոյտը պիտի վիճաբանեն ելմտացոյցներու վրայ, բայց մայր հայրենիքը ինչ ինչ իրաւունքներ կը վերապահէ պատերազմական, ծովային և դատական գործերու համար. պարտքերու խնդիրը մասնաւոր բանակցութեանց առարկայ պիտի ըլլայ. պիտի յարգուին անոնց ծագումն ու երաշխաւորութիւնը։ Խառն յանձնաժողով մը պիտի կազմուի մաքսային սակագները որոշելու համար, որ պիտի վաւերացուի Մատրիտի Խորհրդարանէն. ազատ փոխանակութիւնը կարելի եղածին չափ չպիտի ընդունուի, ազգային արդիւնքները արժեցնելու համար. եթէ անհամաձայնութիւն ծագի, Քորթէզը պիտի որոշէ։

Նախարարապետը 100է աւելի հեռագիր ընդունած է, որ մաքսային ինքնօրինութեան գործադրութեան դէմ կը բողոքեն։ Դահլիճին մէկ անդամը յայտարարած է որ ամբողջները բազմաթիւ են, բայց անկարելի է ամէն մարդ գոհ ընել։ Գաղթականութեանց նախարարի պաշտօնը պիտի ջնջուի հաւանականաբար բարենորոգմանց գործադրութենէն վերջ։ —Հաւանայէն կը գրեն թէ նոր վարչութեան ծանուցումը ընտիր տպաւորութիւն առաջ բերած է Քուպայի ամեն կողմերը.— Քուպայի ինքնօրինութեան վերաբերեալ հրամանագիրները՝ որ մեծ հատոր մը կը ձեւացնեն պիտի հրատարակուին շատ անգամ։

ԱՆԳԼԻԱ. — Սըր Ուիլեըմ Հարքուրթ ճառ մը խօսելով Յըրնիսի մէջ ըսաւ, «Լորտ Սալզպըրի ճինկօ մ'է, բայց քիչ մը բարեխառն ճինկօ։ Կիլտհոլի մէջ խօսած ճառը ըսածիս ապացոյց է»։

—Կըսուի թէ Արտաքին գործոց Պաշտօնատունը դեռ պաշտօնական լուր չունի թէ Ֆրանսական զօրքեր Նիքքի հասած ըլլան, Պորկուի գլխաւոր քաղաքը։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԻԷՆՆԱ, 29 Նոյ. ժամ 10.—Առաւօտեան թերթերուն մեծ մասը կը կարծեն թէ Պ. Կոչ նախարարութիւնը պիտի կազմէ, բացարձակապէս Պետական անձնաւորութիւններէ։ Մոնթեկուքէէ գրածին նայելով, Մ. Պէհմ Պավէրք ելեւմտից նախարար և Մ. Վիթթէք երկաթուղիներու նախարար պիտի ընտրուին։ Միեւնոյն թերթը կըսէ թէ Խորհրդարանը մօտերս նիստ պիտի ընէ։

—Լրագիրները միաձայնութեամբ կը հաւաստեն թէ Պառոն Կոչ, դահլիճը պիտի կազմէ մի միայն Պետական պաշտօնատարներէ, ի բաց առեալ կոմս Վէլսէրշայմպը, որ պիտի մնայ իր պաշտօնին մէջ։ Պառոն Կոչ նախարարապետութեան պաշտօնէն զատ պիտի ստանձնէ արտաքին գործոց Նախարարութիւնը։ Միւս Նախարարութեանց համար զանազան անուններ կը հրչին։

—Մ. Տումպաի տեղեկագիրը, արտաքին գործոց Նախարարութեան պիւտճէին մասին, վաւերացուեցաւ աւստրիական պատգամաւորութեան պիւտճէի յանձնաժողովին կողմէ։ Տեղեկագիրը գոհունակութեամբ կը յայտնէ Երբեակ-Նիզակակցութեան յարատեւութեան ապահովուած ըլլալը, ինչպէս նաեւ պարզացումը Ռուսիոյ հետ ունեցած յարաբերութեանց, որ թանկագին միջոց մըն է խաղաղասէր նպատակներու իրագործման և լուրջ երաշխաւորութիւն մը, Պալքաններու մէջ խաղաղութեան պահպանման։ Տեղեկագիրը կը շնորհաւորէ ապա նախարարը որ Ռուսիոյ հետ յաջողեցաւ վստահութեան յարաբերութիւններ հաստատել, և կը յայտարարէ թէ ժողովը միաձայնութեամբ վստահութեան քուէ կուտայ արտաքին գործոց նախարարին որ կատարեալ յաջողութեամբ կը վարէ դիւանագիտութիւն մը, որ գըլխովին կը պատասխանէ Օգոստափառ Վեհապետին ազնիւ և խաղաղասէր դիտաւորութեանց։

Աւստրիական պատգամաւորութեան պիւտճէի յանձնաժողովը առանց փոփոխութեան ընդունեց ծովային պիւտճէն և իր խորին երախտագիտութիւնը յայտնեց Պառոն Սթէռնէքի գործունէութեան համար։

—Աւստրիական նոր դահլիճը կազմուեցաւ այսպէս. Պառոն Կոչ, նախարարապետ. Մ. Սթէնպախ, ելեւմուտք. Մ. Պաքհայմ, ներքին գործոց. Մ. Լաթուռ, հանր. կրթութեան. Մ. Վիթթէք, երկաթուղիներու։

—Աւստրիական մամուլը ընդհանրապէս կը գովէ Կայսրը, Պատէնիի դահլիճին հրաժարականը ընդունած ըլլալուն համար։ Կը յուսայ թէ նոր նախարարութեամբ քաղաքական հաշտութիւնը կը բարւոքուի։

Պառոն Կոչ, որուն յանձնած է կայսրը վերջնականապէս դահլիճին կազմութիւնը, կը շարունակէ իր բանակցութիւնները Խորհրդարանին զանազան պետերուն հետ։ Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ նոր դահլիճը գործունեայ նախարարութիւն մը պիտի ըլլայ։

Ապագայ դահլիճին նախագահ պետը Վիէննա ծնած է 1851ին։ Ոստիկանութեան տեսուչ մը ըլլալ, Պ. Կոչ ելեւմտից Նախարարութեան մէջ մտաւ 1873ին։ 1874ին Կրթական Նախարարութեան մէջ պաշտօն ստանձնեց։ 1885 Նոյեմբ. 5ին Կոթական Նախարար եղաւ։ Թաաֆի դահլիճին հետ ինկաւ և 1893ին, Պատէնիի դահլիճին մէջ, վերընտրուեցաւ այդ պաշտօնին։

ՊՈՒՏԱՓԷՇ.— Խորհրդարանը Մ. Ֆիաննին նախագահ ընտրեց նորէն։ Ծերակոյտն ալ Մ. Սթաթէնքօն վերընտրեց։

ԲԱՐԻԶ.— Զօրավար Բիյիօ կուշացնէ յանձնումը իր քննութեանց տեղեկագրին, որով պիտի ստուգուի Միջլաւոյ մէջ հրատարակուած և Էսթէրազիի վերագրուած նամակին վաւերականութիւնը։

—Բիյիօ զօրավար մեկի ըրաւ Շէրըրփէյսթնէր ծերակուտականը և զօրավար Էսթէրազին։

—Կը հաւաստեն թէ կառավարութիւնը վաղը խորհրդարանին մէջ հարցապնդում մը պիտի ընէ Տրէյֆիւսի խնդրին համար։

Սա զրոյցը թէ Բիքար գնդապետը 60 օրուան բանտարկութեան դատապարտուած է, անհիմն է։ Ոչ մէկ պատիժ չէ տրուած իրեն։

—Երեսփոխանական ժողովը մերժեց այն առաջարկը որով կը հրաւիրուէր տասը տարուան համար վարժարանները աշխարհականացնել։

ՀՌՈՄ.—Խորհրդարանը մօտերս պիտի բացուի. Նրբանցքներուն մէջ հիմակուց ոգեւորութիւն կը տիրէ։ Կը հաւաստեն թէ առաջին նիստին հարցապնդում մը պիտի ըլլայ վճռաբեկ ատեանին կողմէ Մ. Գրիսբիի դէմ տրուած վերջին որոշման համար։

ԲՈՒԼՄԱ.—Վէյլէր զօրավար մեկնեցաւ Պարչէլոնայէն և Մայօրքա հասաւ։ Բալմայի մէջ ժողովուրդին խանդավառ ցոյցերուն առարկայ եղաւ։

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Հելլէն պատուիրակները Աթէնքէն ըստացած իրենց հրահանգները առաջած ըլլալով, հաշտութեան ժողովը երկուշաբթի օր ըստ սովորութեան գումարուեցաւ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ Թէվֆիք փաշայի նախագահութեամբ։

Բանակցութեանց նիւթ եղաւ փոխառականութեան և շոգենաւներու երթեւեկութեանց խնդիրը։

—Օսմ. Բ. պատուիրակ Հասան Ֆէհմի փաշա, Նուրի պէյ և Բ. Դռան իրաւագէտ խորհրդական Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆ. և Հազըը պէյ շաբաթ օր արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ ժողով գումարելով խորհրդակցութիւններ կատարեցին։

—Օսմ. կառավարութեան կողմէ մեծ պետութեանց եղած զեկուցումներու վրայ, Թեսալիա գտնուող Պոլսոյ մեծ պետութեանց դեսպանատանց զինուորական կըցորդները հրաման ստացան իրենց կառավարութիւններէն սահմանազլխի ճշդման գործողութիւնը կարելի եղածին չափ փութացնել։

Աթէնք 28 Նոյեմբ.—Գոնթռօլի միջազգային յանձնաժողովը գոնթռօլի մասին ծրագիր մը ներկայացուց արտաքին գործոց Նախարարութեան։

—Նոյ. 19 թուականով Աթէնքէն հետեւեալ հեռագիրը ղրկուած է.

Գոնթռօլի յանձնաժողովին անդամները որոշեցին բանակցութիւնները գաղտնի կատարել։ Անդամներուն միջեւ անհամաձայնութիւն ծագած ըլլալու լուրը անհիմն է։ Ընդհակառակը, յանձնաժողովին անդամները կը յայտարարեն թէ կատարելապէս համաձայնած են իրենց մէջ, կառավարութեան եղած զեկուցումներու մասին։

Հետեւաբար կը յուսացուի հաստատապէս թէ յանձնաժողովը կատարեալ յաջողութեամբ պիտի ձեռնարկէ իր գործերուն։

Ելեւմտից նախարար Մ. Սթրէյթ, յանձնաժողովին աշխատութեանց հիմ կազմող ծրագիր մը յօրինած է։ Այդ ծրագրին մէջ Յոյն կառավարութիւնը գոնթռօլի կանոնագրութեան համար մէկ քանի առաջարկներ մէջ բերած է։ Յանձնաժողովին անդամները այդ առաջարկներուն պատասխանելէ առաջ Յունաստանի իրական ու ճշգրիտ հասոյթները կուզեն ունենալ իրենց առջեւ։ Ուստի որոշած են որ իրենցմէ իւրաքանչիւրը զանազան հասոյթներու մասին քննութիւններ կատարէ։

Ֆրանսայի արտաքին գործոց Նախարարին, հեռագրի համար վճարած դրամը. այս վերնագրին տակ մէկ քանի բարիզեան թերթեր արեւելեան խնդիրներու առթիւ արտաքին գործոց նախարարութեան հեռագրական ծախքերու հաշիւները ցոյց կուտան։

Թուրք և Հելլէն գժտութեան ամենէն կնճռոտ պահուն, այսինքն Մարտ և Ապրիլ ամիսներուն, Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութիւնը ամսական հազար հեռագիր քաշած է։

Մարտ, Ապրիլ, Մայիս ամիսներուն ծախք 200,000 փր. վճարած է հեռագրի համար։ Արեւելեան խնդիրներու համար դարձեալ այդ նախարարութեան ղրկուած հեռագիրներուն համար ալ 250,000 փր.է աւելի դրամ ծախսուած է, որ ընդամէնը կէս միլիոն փրանք կընէ։

—Աթէնքէն կը գրեն Նոյ. 26 թուականով.

Խորհրդարանին մէջ Ռալլիի կուսակիցներէն մարդ չմնաց գրեթէ. անոնց մեծ մասը դահլիճին կողմը անցան։ Զայիմիսի կուսակցութիւնը որ սկիզբը քառասուն հոգիէ կը բաղկանար, հիմա Տէլեանիի կուսակցութեան կը հաւասարի գրեթէ։

Այս շաբթու. Մ. Սթրէյթ, գոնթռօլի յանձնաժողովին անդամները նիստի հրաւիրելով գոնթռօլի ծրագիրը պիտի կարդայ ու ներկայացնէ անոնց։ Անդամները իրենց կարծիքը յայտնելէ և պէտք եղած փոփոխութիւնները ընելէ յետոյ, ծրագիրը Խորհրդարանին պիտի ներկայացուի վաւերացուելու համար։

Կըսուի թէ ծրագիրը Խորհրդարանին ներկայացուելէ առաջ թագաւորին պիտի ցուցուի։

Կոստանդին իշխանին տեղեկագիրը ատեանական երեք պատերազմական նախարարին ներկայացուեցաւ։ Նախարարը զայն կարդալէ յետոյ սպայակոյտի անդամներէն բաղկացած յանձնաժողովի մը քննութեան պիտի ենթարկէ։

Սոֆի իշխանուհին երեկ գերմանական դեսպանին այցելութիւն մը տուաւ։

—Իտալական Լէկո-բէտ Գոքբէրթ և Իփիժէնի զրահաւորները, որ Կրետէ կը գտնուին, հրաման ստացան Իտալիա վերադառնալ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Կրօն. Ժողովը երէկ ի նիստ գումարեցաւ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Գեր. Գրիգորիս Արքեպսկ. Ցովհաննէսեանի։

Ժողովը երկար վիճաբանութիւն մը ունեցաւ եկեղեցական կարեւոր խնդրոյ մը առթիւ։

Ա.—Էյուպի հրաժարեալ քարոզիչ Տ. Եզրաս Վ. ժողովոյ խնդրագիր մը մատուցած և իր անցուկ վիճակը յայտնելով քարոզչութեան պաշտօն մը ուզած և մինչեւ այդ պաշտօնին որոշումը, Էյուպէն ունեցած 1000 ղրուշի պահանջը գանձուելու համար հարկ եղած հրամանին տրուիլը խնդրած էր։

Ժողովը որոշեց յիշեալ վարդապետն մայր եկեղեցւոյ ժամօրհնող կարգել։

Տ. Թաթուլ Վ. Դուրեան ևս ժողովոյ դիմելով, Պրուսայի Եէնիճէ գիւղի քարոզչութեան պաշտօնէն հրաժարած լինելն յայտնելով, խնդրած էր որ իր գոյքերն բերուելու համար Պրուսայի Առաջնորդին հարկ եղած հրամանն ղրկուի և իրեն ալ ուրիշ պաշտօն մը նշանակուի։

Ժողովոյ Նախագահ Սրբազանը յայտնեց որ արդէն Պրուսայի Առաջնորդին հարկ եղածն գրած է, իսկ պաշտօնի մը կոչուելու խնդրոյն գալով, իր ընկերակից հինգ աբեղաներու ի մօտոյ գաւառանի իշխանութիւն տրուելէ ետքը, պաշտօնի կոչել որոշած ըլլալը յայտնած է։

Տիկին Սրբուհի Գալփաքճեանի, Գումգաբուի դրսի Ս. Ցարութիւն եկեղեցւոյ նուիրած Աստուածածնայ պատկերն ժողովոյ ներկայացուած լինելով, ժողովը օծման հրամանը տուաւ եւ յանձնարարեց տեղւոյն բարեխնամ քարոզիչ Տ. Եղիշէ եպիսկոպոսի կատարել այդ պատկերին օծումը։

Ցարութիւն աւագ սարկաւագ կամսալական վարդապետ ձեռնադրուելու համար խնդրագիր մատոյց ժողովոյ։

Ժողովը որոշեց իր յառաջիկայ Նըստին մէջ նկատողութեան առնուլ յիշեալ սարկաւագին խնդիրը։

Ժողովը ասոնմէ զատ ամուսնական և անհատական խնդիրներով զբաղեցաւ և նկատողութեան առաւ կարօտ գաւառներէ հասած գրութիւնները։

Գումգաբուի դրսի քարոզիչ Տ. Եղնիկ եպսկ. Ապահունի Ս. Պատրիարք Հօր հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ տեղւոյն Թաղային ինչ ինչ խնդիրներու համար։

Տ. Եղնիկ եպսկ. իր հետ ունենալով տեղւոյն Ազգ. վարժարանաց Հոգաբարձութեան ատենապետ Էֆէնտին ներկայացաւ նաեւ Տնտեսական խորհրդոյ և Պէզճեան կտակի համար Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. խորհրդոյ կողմէ վճարուելիք ամիս առ ամիս 500 ական ղրշ.ին վճարուիլը խնդրեց, քանի որ ժողովը նախապէս որոշած էր։ Տնտեսական խորհուրդը Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. խորհրդոյ ատենապետն հրաւիրելով, հարկ եղած հրահանգն տուած է որպէս զի անյապաղ գործադրուի այս մասին իր տուած որոշումը։

Տնտեսական խորհուրդը երէկ ի նիստ գումարեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, ատենապետութեամբ Նշան Էֆ. Փափազեանի և զբաղեցաւ այլ և այլ Թաղերու կտակային և ելմտական խնդիրներով։

Ժողովոյ որոշումներն մեր վաղուան Թուով պիտի հրատարակուին։

Երէկ Կրօն. Ժողովոյ մէջ խնդիր եղաւ տեղական Թերթի մը մէջ երեւցած այն լուրը Թէ, երբ Թէ Կրօն. Ժողովը կնոջ մը երրորդ անգամ ամուսնանալու հրաման տուած չըլլայ։ Ժողովոյ անդամք հաստատեցին Թէ այդ լուրը բոլորովին անհիմն և գրողին կողմէ յերիւրուած սխալ մըն է։

Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ Ամերիկա Մաշտոց վարդապետի ղրկուեցաւ այլ և այլ եկեղեցական մատեաններ, ինչպէս նաև Գումգաբուի դրսի Ս. Ցարութիւն եկեղեցւոյ մէջ, Տ. Եղնիկ եպիսկ. Ապահունիի օծած 4 չարժական վէմ քարերը։

Երզնկայի Առաջն. Տեղապահն Ս. Միւռոն ուզած ըլլալուն, Ազգ. Պատրիարքարանէ գրուեցաւ յիշեալ տեղապահին Թէ Արաբկիրի Առաջն. փոխանորդ Տ. Մաշտոց Ծ. վարդապետի դիմելով կրնայ բաւականաչափ Ս. Միւռոն ստանալ։

Կը յիշուի Թէ Ս. Պատրիարք Հայրը գրած էր Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ որպէս զի Տ. Գէորգ քահ. Անանեանի ըստ առաջնոյն ամսաթոշակ մը յատկացուի։

Թաղ. Խորհուրդը պատասխանելով վերոյիշեալ գրութեան յայտնած է Թէ եկեղեցւոյ սնտուկը սովորութիւն ըրած չէ քահանայից ամսաթոշակ յատկացնել։

Ս. Պատրիարք Հայրը երկրորդ գրութեամբը յանձնարարած է վճարել յիշեալ քահանայի ամսաթոշակը, նկատելով որ յիշեալ քահանան Ձէրի գիւղի եկեղեցւոյն մէջ կը պաշտօնավարէ և Բերայի Թաղ. խորհուրդը Ձէրիգիւղի եկեղեցւոյ բան մը վճարել պարտաւորեալ է մինչեւ որ այդ խնդիրն կարգադրուի։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Մէքքէի Էմիրութեան տիվան քեաթիպի Հիւսնի էֆ.ի Սանիյէի Բ. աստիճան տրուեցաւ։

Տրապիզոնի Թաղապետական ժողովին անդամ Մուսթաֆա Լութֆի էֆ.ի Սանիյէի Բ. աստիճան տրուեցաւ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Մէքքէի տեսուչ Էմին էֆ.ի Դ. կարգի Մէճիտիյէ տրուեցաւ։

Ճիսրը Մուսթաֆա փաշայի կայարանին Գ. կարգի գօմիսէր Հաֆըզ Մէհմէտ էֆ.ի Դ. կարգի Մէճիտիյէ տըրուեցաւ։

Դեսպանները երէկ կէս օրէ յետոյ նիստ ըրին Բերայի աւստրիական դեսպանատունը։

—Մ. Վլատան Ճօրճեվիչի յառաջիկայ մեկնումին առթիւ, սերպիական դեսպանատան գործակատար Մ. Քրիսթիչ և դեսպանատան պաշտօնէութիւնը, նախընթաց գիշեր հացկերոյթ մը տուին, Բերա Սբլանտիտ Փալէսի սրահին մէջ։ Ներկայ էին տիկին Ճօրճեվիչ, Օր. Ճօրճեվիչ, Մ. Մ. Միլան և Նինի Ճօրճեվիչ և ուրիշներ։

—Յայտնի է Թէ Թուրքեսթրպ անդամներէ յանձնախումբ մը պիտի կազմուէր, Թուրքեսթրպ սահմանագլխին վրայ պատահական աւազակութեանց առաջքը առնելու համար։ Կայս. կառավարութիւնը իր կողմէ անդամ կարգած է այդ յանձնաժողովին, գնդապետ Ալի պէյ, հազարապետ Էյուպ էֆ. և հարիւրապետ Ֆէրհատ էֆ.։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը Քոսովայի կուսակալութեան հաղորդեց այս ընտրութիւնները։

—Երէկուան Թուրք Թերթերը կը հերքեն Սբանտարթի տուած սա լուրը Թէ 600 հայեր ձերբակալուած են։

—Անգլիական Ալինօր շոգենաւը, որ շաբաթ իրիկուն Իզմիրէն մեկնած էր, արմունք բեռցած, յաջորդ օրը ընկղմեցաւ Թավշան ատափ առջեւ, Թէնէտոսի մօտ։

—Օսմ. դրօշակ կրող ածուխ բեռցած առագաստանաւ մը, որ Պոլիս կուգար, Միտիլի առջեւ խորտակուեցաւ։ Ուրիշ առագաստանաւ մը, նմանապէս ածուխ բեռցած, ընկղմեցաւ դարձեալ այդ կողմերը։

—Անհաւասիկ Զանթայի մէջ գտնուած գանձին մանրամասնութիւնները.

Պոլիս, պանդոկ մը բնակող յոյն մը, գիշեր մը, քովի սենեակին մէջ բնակող երկու իտալացիներու խօսակցութիւնը լըսեց։ Որովհետեւ այդ երկու սենեակները շատ բարակ պատով մը բաժնուած էին իրարմէ, յոյնը ամէն բան իմացաւ։

Խօսակցութիւնը կը դառնար պահուած գանձի մը չուրջը —300 միլիոն Ֆր. գրեթէ—որ կը գտնուէր Զանթա կղզին, բերդի մը մօտը, ուր ժամանակով Ս. Ղուկաս անուն մատուռ մը կար և այդ գանձին գոյութիւնը 1406 Թուակիր մագաղաթի մը վրայ գրուած էր, որ հաւանաբար կղզիին Թանգարանը կը գտնուէր։

Յաջորդ առտուն, յոյնը մեկնեցաւ Պոլսէն և առաջին շոգենաւով Յունաստան ուղեւորեցաւ։ Աթէնք հասածին պէս, Նեղքին գործոց նախարարին ներկայացաւ և իրողութիւնը պարզեց անոր առջեւ։ Նախարարը յանձնարարագիր մը տուաւ անոր Զանթայի քաղաքապետին ուղղուած և ահա յոյնը ճամբայ ելաւ դէպի Զանթա կղզին, քաղաքապետը զինուորներու ջոկատ մը տուաւ անոր խուզարկութիւնները սկսելու համար։

—Իզմիրի մէջ հետեւեալը կը կարդանք.

Թագսիմի տուներէն մէկուն մէջ կին մը ծննդաբերութեան միջոցին վերջին աստիճան չարչարանքներու մատնուելով, հինգ օրի չափ մահամերձ վիճակի մէջ ցաւ քաշած է. խեղճ կինը գինքը և իր զաւակը մահուանէ ազատելու համար բժիշկ մը կանչելու կարողութիւն չունէր։ Կնոջ այդ աառապանգին վիճակը տեսնող բարեսէր անձ մը մայրաքաղաքիս ճարտար բժիշկներէն տոքթ. Գարագաշեան էֆ. կանչել տուաւ որ երկու գիշեր քանի մը անգամներ այցելեց հիւանդին, հսկեց անոր առողջական վիճակին վրայ և վերջապէս մասնաւոր գործիքներով առաւ տղեկը ողջ առողջ, ազատելով մայրը վերահաս մահուանէ։

—Կիսաբաժնի հրամանատար Սալիհ Շէքի փաշա Միթրովիձայի զինուորական հրամանատար կարգուած է։

—Երկուշաբթի օր Պոլիս հասաւ Սաքս-Ալթենպուրկի Էյնէսթ իշխանը։ Իշխանը որ կոմս Ռոտա ծածկանունով կը ճամբորդէ, Սաքս Ալթենպուրկի դուքսին եղբայրն է։

—Ատանայի խաչորդ կուսակալ Հիւսէյին Հիլմի պէյ, նախընթաց օր Բ. Դուռը, երեւակայութիւն մը ներքին գործոց նախարար, Մէմտուհ փաշայի հետ։

—Անգլիական Նէլֆ Թինթանօթակիրը, որ յաջորդեց Մէլլէն ունի 140 նաւազ. 1140 տակառաչափ տարողութիւն և 2000 ձիու ոյժ։

—Վեհ. Սուլթանը գնահատելով Բերայի կառավարիչ Էնվէր պէյի բարւոք ծառայութիւնները 5009 ղշ.ի յաւելում մը ըրած է անոր ամսաթոշակին վրայ։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, ոստիկանութեան նախարար, Վսեմ. Շէֆիգ պէյ Պոլսոյ մէջ գտնուող պահապան գունտերուն ինչպէս նաև ոստիկանութեան պաշտօնեաներուն մէկը ցանկը պիտի պատրաստէ, Կայս. Պալատ մատուցուելու համար։

—Աթէնքի Թերթերը կըսեն Թէ Բ. Դուռը տակաւին չէ արտօնած հելլէն հիւպատոսներուն վերադարձը։ Այդ արտօնութիւնը քիչ ատենէն պիտի տրուի։

—Նախընթաց օր ստորագրուեցաւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի և Իզմիրի կազի ընկերութեան տնօրէն, Մ. Կանտոնի միջեւ պայմանագիր մը, որուն համաձայն այդ ընկերութեան պայմանաժամը 40 տարուան համար կերկարուի։

—Մախսուսէի Պաղէլ շոգենաւը նախընթաց օր 700 զօրք հանեց Սելանիկ։ Միեւնոյն օրը Իզմիր դարձաւ խումբ մը զօրք փոխադրելով, որ իրենց երկիրը կը դառնան զարմանուելու համար։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցունէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չիկայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չիկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը.—Ուրեմն խորհուրդ կուտանք ատամնացաւ անձերու դիմել Տքթ. Պառիի, միակ ատամնաբոյժն որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել եղծուած և անարմատ ակռաներն, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու և այլն, որք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամենէն ջղային անձինք կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառիի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետք միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամեն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը.Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 Թիւ տունը։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 18 Նոյեմ. 97		
Օսմ. Քօնսոլիտ	ղրշ.	24—03
Րէժիի պարտաթուղթ	լիրա	14—
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆրք.	112—
Օսմանիէ	»	391—
Բոխօրիթէ	»	458—
Քարափներու պարտաթղթ.	»	462—
Թրամուէյի բաժնեթուղթ	լիրա	6—95
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	4—03

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	Ղրշ. Բր.
Մեճիտիէ	107—35
Մէթալիք	97—20
Մանր արծաթ	103—
Անգլիական ոսկի	109—37
Գաղղիական »	87—13
Գրիմից	51—08
Րուպլ թղթադրամ	8—53

Տոքթ. Տ. Ալլահվէրտի
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ
ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ
Ամէն օր մինչեւ կէս օր հիւանդ կընդունի իր տունը՝ Լանկա, Մուսալլա ճատտէսի, Թիւ 124.
Վկայեալ պտուղ հիւանդները ձրի է։

ԱԶԴ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՎԷՅՆԵՐՈՒ ԸՆԿ.
Կ.Պոլսոյ Թրամվէյներու Ընկերութեան բաժնետէրներուն կը ծանուցուի Թէ 3 Թիւ կտրօնին վճարման համար, 10 Ֆր. բաժին գլուխ, կցակները (bordereau) պիտի վաւերացուին ԴՇ. և ՇԲ. օրերը, կէս օրէ յետոյ ժամ 2—4 յառաջիկայ Դեկտ. 1էն սկսեալ. վճարումները պիտի ըլլան Ընկերութեան Սնտուկէն ութը օրուան մէջ։
Կ. Պոլիս, 10/22 Նոյեմ. 97. 2—4

* * *

Ընկերութիւնը նուազուրդի կը դնէ, իր երեք տարիներուն ձիերուն համար պէտք եղած երեսունէն քառասուն հազար (30—40,000) Պոլսոյ քիլէ գարիի մատակարարութիւնը։
Նուազուրդը որ պիտի կատարուի զատ զատ Անատոլուի և Րումէլիի գարիներու վրայ (Ընկերութիւնը ազատ ըլլալով մէկ կամ միւս տեսակին համար պայմանագրութիւնն կնքել, ինչպէս որ յարմար դատէ), տեղի պիտի ունենայ ԴՇ. 4/16 Նոյեմ., կէս օրին (ժամը 7ը 15 անցած Ը. Թ.) Ընկերութեան գրասենեակը, Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց։
Անոնք որ կը փափաքին մասնակցիլ նըւազուրդին, կրնան ամէն օր ներկայանալ Ընկերութեան գրասենեակը, կէս օրէն ետքը, ժամը 2էն 4 և ստանալ մանրամասն տեղեկութիւնները։
Իւրաքանչիւր մրցակից իր ապրանքին նմոյշը հետ բերելու է։
Նուազուրդին մասնակցիլ կարենալու համար, 50 օսմ. ոսկիի գումար մը պէտք է վճարել կանխաւ, որահէն ներս մտած պահուին։ 2—5
Կ.Պոլիս, 27/8 Նոյեմ. 97.

ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ
Տոքթ. Նիքօլաիտիս կը ծանուցանէ որ, ծննդական գործարաններու ընդհանուր հիւանդութիւնները և մասնաւորաբար Թէ հին և Թէ նոր սկսած պաղդիական ախտն ու ջերմամիզութիւնը (պէլ սօզուգլուղը) 5 6 օրուան մէջ կատարելապէս կը բժշկէ, առանց բնաւ ցաւ զգացնելու. իր դարմանած հիւանդները այլեւս բնաւ ենթակայ չեն ըլլար որ միզանցքի նեղուածքի, ոչ ըբրօսթաթի և ոչ ալ ջերմամիզութեան. կասկածողները կրնան բժշկուելէ վերջ վճարել այցագիններբը։
Կը գտնուի ամէն օր առաւօտէն մինչեւ երեկոյ Ղալաթիա կամուրջին գլուխը Սըվաճի-օղլու խանին կից 5 Թիւ դարմանատունը։ (Թիւ 174)

ՀԻՄՆԱԴԻՐ - ՏՆՕՐԷՆ ՄԸ
Ուր մօտ տասն տարիներ մեծ յաջողակութեամբ մասնաւոր կրթարան մը վարած է, տրամադրելի ժամեր ունի իր բազմաթիւ աշակերտաց և փափաքողաց աւանդելու Լեզուաց և Տոմարակալութեան դասեր։ Դիմել Ղալաթիա Չէչէեան խան Թ. 20։
(Թիւ 224) 2—5

ՕԴՈԴԻ ՄՕՐԻԻ ԶԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1388
Պարոնայք Սգող եւ Պօուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուել, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտարուժական գիտութիւնն ի վաղուց անոր ուշակած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատասխանութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ԸՆԴ ՄԱՄԼՈՎ
ԳՐՊԱՆԻ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ
ՕՐԱՑՈՅՑՈՎ
1898
Ի ՎԱՃԱՌ ՊԻՏԻ ԵԼԼԷ ՃԻՇԴ 12 ՕՐԷՆ
Գրպանի յուշատետրով (Աժանդա տը փօշ) տետրակ մ'է որուն մէջ առօրեայ գործողութեանց համար մէն մի օրին տակ 12 տողեր Թողուած են։ Այսպէս բոլոր տարուան համար։ Օրերը կը ցուցնեն օրացուցական բոլոր մանրամասնութիւնք եւ զանազան գիտելիք։ Բաց աստի կը պարունակէ նաև «Թղթատարի», «Հեռագրի» դրօշմաթղթի, «Երկաթուղեաց» և «Պօնօյի հաչւոց վերաբերեալ կարեւոր տեղեկութիւններ։
Գները 2 2 50 4, 7 50, կազմին համեմատ։ 100 օրինակ գնողին հարիւրին 15 աւելի զեղչ սովորականէն։ Ամեն յանձնարարութիւն պէտք է ղրկել յօրինողին Զ. Թօրոսեանի, գրավաճառ Զաքմաքճըլար, Վալիտէ խան Թիւ 16 և կամ Պաղտասարեան գրատուն Սուլթան Համամ Թ. 14։ 6—7

ԼԷՕՆ ՌՕԶԱՆԹԱԼ
288 ՇԻՏԱԿ ՃԱՄԲԱՅ ԲԵՐԱ
ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԵԾ ԶԵՂՉՈՎ
Կարասի, հայելի, կերպաս ևն. ի մինչեւ 1/13 Դեկտմբ. 1897 ուրկէ յետոյ յիշեալ վաճառատունը պիտի փոխադրուի Թիւ 77 ԲԵՐԱ ՇԻՏԱԿ ՃԱՄԲԱՅ ԹԱԳՍԻՄ ՃԱՏՏԷՍԻ. 5—12

ԱԶԴ
ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հասարակութեան Թէ իւր Խավեար խանի մէջ ունեցած գինիի Տէքօն այս անգամ փոխադրած է Կալաթա Զիւլֆարի փողոց Եուսուֆ Իզզէտտին խանի ներքև Թիւ 2 մթերանոցն։
Ցիշեալը արժանացած է Օսմանեան Իֆթիխարի և Զիգակօյի ու Պուլկարիոյ առաջին արծաթ միտալներու։ Սոյն մթերանոցին մէջ կը ծախուին իւր շինած Գարթալի տեսակ տեսակ գինիներ սեղանի. մասնաւանդ հիւանդաց համար հին գինիներ, գնահատուած երեւելի բժշկաց կողմէ, տակառով, քաշով և շիշով։ Նոյնպէս բազաքը խաղողէ եղած Մաստիքա և Քարթալի ճիպրէի տեւզ օղի, որ փափկաճաշակաց կողմէ արդէն գնահատուած են։ 3—20

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ՏԱՐԵՑՈՅՑ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
1898
ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ
Հրատարակուեցաւ 1893 տարւոյ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑՆ, որ բացի բուն օրացոյցէն կը պարունակէ բարոյական առածներ, զուարճալիքներ, գիտական եւ վիճակագրական տեղեկութիւններ եւայլն. եւ ի մասնաւորի այս տարուան Տարեցոյցը զարդարուած է Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր եւ Բարձր. Ցարութիւն բաշաի գեղեցիկ լուսանկարներով։
Կեդրոնատեղին է Նշան Կ. Պէրպէրեան էֆ. ի տպարանը Էսկի Զապթիէ ճատտէսի Թիւ 61, եւ բոլոր հայ գրավաճառաց քով։
ԳԻՆ 6 ՂՐՈՒՇ

ՑԱՆԹԱՐԳԵԼ
ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԳԱԿ
եւ ուրիշ ամեն տեսակ ելեկտրական գործիք
ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԱԺԱՆ
Ընտիր ապրանք, խնամեալ աշխատութիւն
1890ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՏՈՒՆ
Ս. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՅԱՆՁՆԱՌՈՒ—ԵԼԵՔՏՐԱԳԷՏՔ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՁՔ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
14 եւ 19, Զիվէր Պէյ խան, 14 եւ 19
Քիւրէճիլէր — Կալաթա

ՄԱՏԱՄ ԹԻՒՐԱՍԻ
ԲԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
ՎԿԱՅՈՒԱԾ ԴԱՅԵԿ
Որ Փարիզի հիւանդանոցներուն մէջ երկար տարիներ դայեկութեան ճիւղին վրայ աշխատած է, ամենայն դիւրութեամբ կը կատարէ դայեկութեան արհեստը. առողջապահական օրէնքներով կը զգուշացնէ Թէ մայրն և Թէ տղեկը վտանգաւոր հիւանդութիւններու ենթարկուելէ։
Կիներու և օրիորդներու յատուկ ամէն կարգի հիւանդութիւնները մեծ յաջողութեամբ դարմանելով, շատ անգամ ամուր կարծուած կիներուն մայր ըլլալու երջանկութիւնը կուտայ. մասնագէտ է կիներու ստամոքսային անկանոնութիւններն ու խիթերը բուժելու։
Հիւանդ կընդունի
Բշ. և Եշ. կէս օրէն վերջ, ժամը 6—9 Կ. Պոլիս, Սիրքէճի, Թրամվէյի ճամբան, Թիւ 23 իր մասնաւոր բնակարանը։
Դշ. և Շբ. կէս օրէն վերջ ժամը 8—10 Գումգաբու սեթասինին մօտ Զարիֆեան դեղարանը (չորեքշաբթի ձրի, դեղարանին մէջ)։

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՓԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն քաղաքին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մէկդար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մէ՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան համաշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակին՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մէջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ
ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ
ԴԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ԹՈՎՄԱՍ ՏՈՒՇԵՆ
Հեւսէյին խան, Թիւ 2—3, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա
Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշգապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։
ՔՆՆԻչ ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	21,173,000
Տարեկան հասոյթ	»	44,820,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՆՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և ... և ... մէջ գտնուած վաճառքներ և ... առանց ... սակս ...

572 Լեւոն Նշանեան ...

ԳԱՒԻԼԷԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ. Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու, Անանիադիս խան 12 ... 14

ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ
ԸՄՊԵԼԵԱՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Մոսքինտա-ֆիլո-ս
Ղալաթիա, ՄՈՒՄՀԱՆԷ ճամբան, թիւ 69

Սոյն գործարանը, բացուած 1878ին, կը ծախէ ամեն տեսակ մասթիքա և տիւզ, զուտ խաղողէ շինուած։

Թրիանտաֆիլօբուլօ եղբարց օղին, օծտուած հազուագիւտ յատկութեամբ ու ճաշակով, ախորժակը կը բանայ, ջիղերուն ուժ, և մորթին կորով կուտայ. Նրբաճաշակ խմողներուն կը յանձնարարուի Թրիանտաֆիլօբուլօ եղբարց օղին, որ կը ծախուի զտուած և կնքուած շիշերով։

Դիմել. Բերա Եանի, Հէլվէցիա, Պրաղանս, Կամպրինոս գարեջրատունները, Բաքատօբուլօ, Բաքաեանօբուլօ, Գրիցալի, Գրինիգօս, Մարսիլիա և Տիմիթրաքօբուլօս Նպարեղէնի վաճառատունները, Թաքլապաշի 65 և 170 թիւ ըմպելեաց մթերանոցները, Սիրքէճի Վասիլիատի և Զօգօ գարեջրատունները, Պալըք բազար Փիլօքսս և Լէֆտասի խանութները, Լիմոն իսկէլէսի Պելիբրինի մթերանոցը, Պէշիքթաշ Անէսթի, Գափարի և Բանճօբուլոսի խանութները։

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ.	17/29	Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ.	18 30	Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբավ
Դշ.	19 1	Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Դշ.	19 1	Սեվաստապոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ.	20/2	Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր	21,3	Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հան ի Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ. — Նոյ, 18 30, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բօր-Սայիտ զացող շոգենաւին։ 561

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլ, Պօրտօյ, Միջերկրական և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէմթիս	2400
Թէյպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ծարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբընի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ
Ուեփթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 81, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԿ ԱԿՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ եւ Ըն
Մարսէյլեայ և Գոնստանդնուպոլսոյ մէջեւ կանոնաւորապէս բանող
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն է միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »
Ոչխարի և այլոց ապրանքներու Նաւարկէք, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
575 Մումհանէ փողոց Թ. 10

EMULSION SCOTT
ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իբօֆօսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սըրաճա), ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ, ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ, ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ, ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատաք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
906,000,000 ՖՐԱՆՔ
Տնօրէնութիւն յԵւրոպա
Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ զ'իթալիէն. 1,3, Էր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845ին հիմնուեալ է Ը
Ապահովագրեալներու վճ. 1 Միլիառ 123,000000
1895ի Գործողութիւն

Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000000

1896 յունուար 1

Աւանդք եւ անշարժ կալ. յԵւրոպա	40,00000
Ցաւելեալ դրամագլուխ	124,00000
Արդի ապահովագրութիւնք 4 Միլիառ	141,00000

Տեղեկագրութեան մասնաւորքս
Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագիներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու
Պայմանագրութեան Նոր եղանակ
սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.
Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարընչանակուած է ապահովագրին մէջ. աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութեան Թուրքիոյ
188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վօյվոտա փողոց, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

Ստորագրէ Կ. Ա. ԽՐԹԻՒՃԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍ»Ի (62)

ԹԱՔՈՒՆ ՎԻՇՏ ՄԸ

ՊԷՌՆԱՐ ՏԸՌՕՆ

Քէդ սրսփաց։ Իր նորածին յոյսը կարծես կը մարէր ծնելուն պէս. բայց նէ տեսաւ իր առջեւ առանձնութեան երկար ու տխուր օրեր զոր պէտք էր անցունէր Ցախաստանի հին ու մութ դղեակին մէջ. Երիտասարդ հրամանատարը նշմարեց այդ տհաճութեան յանկարծական արտայայտութիւնը։

—Չեմ ըսեր թէ անպատճառ կը պատահին այդպիսի բաներ, յարեց ան, հաւանականութեանց համար կը խօսիմ միայն. Չեմ ուզեր կուրաբար ձեզի հետս տանիլ։ Անդրադարձէք... վտանգներու համար խօսեցայ, բայց առաւելութիւններն ալ անշուշտ շատ աւելի լաւ են այս միսակ և գետնափոր բնակութենէն. Տեսէք, ինչպէս որ կուզէք։

Քէդ մտածեց վայրկեան մը, բայց վտանգներն իսկ նախամեծար պէտք էին համարուիլ այն սոսկալի ամայութենէն. և նէ ըսաւ ամուր շեշտով մը։

—Ամէն վտանգ աչքս կառնեմ և ձեզի հետ կուգամ. Այս սարսափելի տեղը խենթ պիտի ընէ զիս։

—Թող այդպէս ըլլայ, ըսաւ զուարթաբար Ռէյմօն հրոսապետը։ Առաջին անգամը չպիտի ըլլայ որ Ջորճի Վիլլը պատուուի կնոջ մը ներկայութեամբ։ Կը յուսամ թէ նաւս աւելի հաճելի պիտի թուի ձեզի քան թէ հոս։ Ծովուն սիւքը քիչ ատենէն պիտի կենդանացնէ ձեր այտերուն վարդ գոյնը։

Դեռատի աղջիկը խոնարհեցաւ։

—Ե՞րբ կը մեկնինք, ըսաւ ժպտելով։

—Ո՛հ, անմիջապէս, եթէ կարելի ըլլայ, կամ թէ ամէն բան պատրաստ ըլլալուն պէս։ Ցամաքէն շատ կը ձանձրանամ, և շատ ուշ չեմ մեկնիր ծովուն վրայ։ Մարդերս ալ, իբրեւ ճշմարիտ ծովակենցաղներ, կը ձանձրանան սպասելէն և կը փափաքին մեկնիլ։

Քիչ մը ատեն լուռ մնացին։ Քէդ հազիւ մտիկ ըրած էր անոր խօսքերուն. ինքը ուրիշ բան կը մտածէր։

—Կը փափաքիմ որ խօսէիք ինծի անոնց վրայ, որոնց հետ կը գտնուէի դղեակին մէջ, ըսաւ նէ, չեշտակի անոր նայելով անձկութեամբ։ Ի՞նչ եղան, ապահով եմ թէ գիտէք. ըսէք, կը խնդրեմ։

—Մեկնեցան անոնք։

—Մեկնեցա՞ն, կրկնեց Քէդ ոտքի ելլալով, ո՞ւր, ի՞նչպէս, ե՞րբ մեկնեցան։

—Իրաւ որ, միս Սիտնէյ, չեմ գիտեր. հոս էին, երբ ես մեկնեցայ, և յաջորդ օրը գացած էին։ Անկից ի վեր չդարձան. Թերեւս, աւելցուց, թեթեւ ժպիտով մը, ուրուականը ահաբեկած է զանոնք։

—Ուրուակա՞նը, կրկնեց Քէդ, մտազբաղ դէմքով մը։

—Այո, Ցախաստանի հին դղեակին ուրուականը։ Կենթադրեմ թէ անշուշտ լսած էք թէ դեւեր կը բնակին հոս, ըսաւ ան, իր կապոյտ աչքերը քթթելով, չարաճճի կերպով մը։

—Այո, ըսաւ Քէդ գոյն գետելով կէս մը ժպտուն։ Անշուշտ լսած եմ, բայց կը սկսիմ կարծել թէ միս ու ոսկոր ունեցող ոգի մը ըլլալու է ան։

—Կերդնում որ, միս Սիտնէյ, շատ խորաթափանց միտք մը ունիք։ Ըսէք ինծի, խնդրեմ, ո՞վ ըսաւ ձեզի թէ միս ու ոսկորով ոգի մըն է ան։

—Ոչ ոք, ապահովաբար, ըսաւ Քէդ։ Բայց, խոստովանեցէք. պարոն, այնպէս չէ՞. Այդ ուրուականը հնարուած վարպետութիւն մը չէ՞ մարդիկը սարսափեցնելու և զանոնք հին դղեակէն հեռու պահելու համար։

—Ոչ, միս Սիտնէյ, այդ վարպետութիւնը հնարած ըլլալու պատիւը չեմ կրնար ունենալ։ Իմ մարդերս մէկն էր, յարեց խնդալով։ Երբ ամենէն առաջ... անոնց միանալէս շատ առաջ, այս դղեակը գործածեցին իբր իրենց ժամադրավայրը, այս գետնափոր յարկը գտան, որ այնքան յարմար էր իրենց ու որոշեցին անհանգիստ չըլլալ այցելուներու կողմէ։ Այս նպատակով, ձեռնարկեցին ուրուականի մը շինութեան. կմախքի նմանող գիմակ մը, քիչ մը կարմրադեղ. արիւն ցուցնելու համար, կտոր մը ֆոսֆոր, բոցերով շրջապատուած երեւնալու համար, և ծպտումը կատարեալ եղաւ։ Քիչ ատենէն դղեակը դեւերէ բնակուած ըլլալու համբաւը տարածուեցաւ, այնպէս որ մարդիկ նախամեծար կը համարին տասը մղոնի շրջան մը ընել քան թէ անոր քովէն անցնիլ։ Ցանդուգն պարծենկոտներ որ խելքէ աւելի ջուր ունէին գլուխներնուն մէջ, գիշեր մը հոս անցունել ուզեցին, բայց ուրուականին տեսքը և իր ահարկու ոռնումները փախցուցին զանոնք սարսափի աղաղակներով։

—Սակայն, ըսաւ Քէդ, չեմ հասկնար թէ ի՞նչպէս կրնան անցնիլ սրահին մէջ և աներեւութանալ, ճիշդ ոգիներու պէս, առանց կասկած յարուցանելու։ Ոգիները, գիտէք թէ, դուրս ելլալու համար դուռ չեն բանար։

—Շատ շիտակ է, ըսաւ հրամանատարը, և հին դղեակին ուրուականն ալ այդպէս չէր ըներ։ Անցք մը կայ որ կը միացնէ գետնափոր սենեակները վերին ներուն. Այս անցքէն կերթուի շարք մը սենեակներ, որ ճիշդ մեր գտնուած յարկին վրայ կը գտնուին։ Այս հին դղեակը լեցուն է բազմաթիւ ծածուկ դուռներով, շինուած՝ Աստուած գիտէ, ինչ չար նպատակներու համար։ Իմ մարդերս, երկար ատեն փնտռելէ յետոյ, գտան զանոնք, և այս կերպով կատարեալ անուրջ մը ձեւացնելու կարող եղան։ Ուրուականը կը մտնայ ծածուկ դուռէ մը, որ կը բացուի անձայն, զսպանակով մը. և մութին մէջ կենալով, ուր իր հանդերձները հիանալի կերպով կրնան փայլիլ, կանցնի սենեակին մէջտեղէն և կաներեւութանայ ուրիշ գաղտնի դուռէ մը։

—Է՛ ուրեմն, իրաւ որ շատ հանճարեղ հնարք մըն է աս, ըսաւ Քէդ, և որ, այնպէս կենթադրեմ, յաջողած է ապահովցնել ձեր իրերը ամէն արշաւանքի դէմ։

(Շարունակելի)